

**Brief aan de eerste minister,
mevrouw Sophie Wilmès, de
minister van Sociale Zaken,
mevrouw Maggie De Block en
minister van Werk en Economie,
mevrouw Nathalie Muylle.**

Brussel, dinsdag 31 maart 2020

Geachte mevrouw de eerste minister,
mevrouw Wilmès,
Geachte mevrouw de minister van
Sociale Zaken, mevrouw De Block,
Geachte mevrouw de minister van Werk
en Economie, mevrouw Muylle,

Op dinsdag 17 maart 2020 hebben we u een brief gestuurd waarin we ervoor pleitten dat alle werkers en ondernemers in aanmerking genomen zouden worden bij de uitwerking van steunmaatregelen door de overheid. Tot vandaag moeten we echter vaststellen dat we helaas nog steeds geen antwoord hebben gekregen. We betreuren dat gebrek aan reactie, dat vooral uitermate schadelijk is voor duizenden personen.

Mevrouw Wilmès, uw regering heeft maatregelen genomen om werknemers, ondernemingen en zelfstandigen te steunen, zoals economische werkloosheid, versoepeling voor de betaling van socialezekerheidsbijdragen, of een vervangingsinkomen. We juichen die inspanningen toe, maar u vergeet duizenden personen. We mogen in deze situatie niet werkloos aan de zijlijn blijven toekijken. **Dit is een kwestie van sociale rechtvaardigheid.**

Alle regeringen van het land tonen nu al enkele jaren belangstelling voor de nieuwe vormen van ondernemen: activiteiten- en werkerscoöperaties, werkgeversgroeperingen, of gedeelde ondernemingen zoals de onze. Smart zag meer dan 20 jaar geleden het levenslicht in België en is vandaag actief in de 10 grootste steden van ons land (en 40 steden in heel Europa). Onze coöperatie is een

schoolvoorbeeld van een gedeelde onderneming. Sinds haar oprichting kon ze om en bij de 100.000 werkers helpen om uit de grijze zone te treden en hun professionele projecten te ontwikkelen binnen een wettelijk, fiscaal kader in de vorm van loontrekkende contracten. Bovendien heeft Smart zo bijgedragen tot de collectieve solidariteit door de betaling van belastingen en socialezekerheidsbijdragen voor bijna een half miljard euro.

We zijn ervan overtuigd dat ons socialezekerheidssysteem net in een crisisperiode zoals deze zijn belangrijkste rol moet vervullen: dankzij solidariteit bescherming bieden tegen de risico's van het leven (en ziekte in het bijzonder). Alleen is dat duidelijk niet het geval en wordt niet iedereen op dezelfde manier behandeld. Dat is echter onaanvaardbaar en we krijgen het ook moeilijk uitgelegd aan onze gemeenschap van werkers waarom ze worden uitgesloten van de solidariteit ten gunste van de samenleving terwijl ze er wel toe bijdragen. Waarom worden ze uitgesloten? Dat is heel eenvoudig: omwille van de aard van hun beroepsactiviteiten die ze vaak op tijdelijke basis uitoefenen en dus niet voldoen aan de bestaande wettelijke kaders of omdat er geen specifieke regels bestaan die beantwoorden aan hun arbeidsrealiteit.

Sta ons toe om iets meer uitleg te geven over de arbeidsrealiteit van onze werkers.

We noemen hen projectmedewerkers, 'atypische' of autonome werkers, of zelfs 'freelance' werkers. Concreet zijn ze een voor een loontrekkende werknemers van onze coöperatie en zijn ze actief in verschillende vakgebieden: consultancy, journalistiek, de sociale sector, kunst, welzijn, cultuur of de ambachtelijke sector. Door de evolutie van de arbeidsmarkt en de veranderende productiemethodes zijn in de loop der jaren alleen maar talrijker geworden. Een heel grote meerderheid van hen werkt

in de dienstensector. Ze werken met contracten van bepaalde duur, soms gecombineerd met deeltijdse contracten van onbepaalde duur, waardoor ze niet altijd recht hebben op werkloosheid. Door de combinatie van veranderende productietools en werkmethoden, de zoektocht naar meer betrokkenheid bij het werk, de steeds minder lineaire loopbanen, en de impact van de digitalisering of van kunstmatige intelligentie ontstaat er een nieuwe categorie werkers die we vandaag niet meer kunnen negeren. Als zij geen beroep kunnen doen op de socialezekerheidsmechanismen waartoe ze nochtans bijdragen, wordt armoede voor velen onder hen helaas realiteit, zeker in deze crisisperiode. Vooral de werkers die actief zijn in de evenementensector, de podiumkunsten en de cultuursector krijgen te maken met bijzonder complexe sociale en economische situaties.

Deze oproep heeft betrekking op iedereen binnen onze gemeenschap die in een precaire situatie dreigt terecht te komen en er niet zomaar bovenop zal komen zodra deze gezondheidscrisis achter ons ligt.

Volgens de cijfers van Eurostat maken alle zogezegde 'atypische' werknemers bijna 40 % uit van de arbeidsmarkt in Europa. In ons land zijn de mensen met een contract van bepaalde duur goed voor ongeveer 10 % van de arbeidsmarkt (bijna een half miljoen personen). We moeten ervoor zorgen dat onze wettelijke kaders evolueren zodat die personen ook - zoals het hoort - een beroep kunnen doen op de sociale bescherming waartoe ze bijdragen. Overigens willen we u eraan herinneren dat België, net als de andere Europese lidstaten, de Europese pijler van sociale rechten heeft onderschreven. Dat betekent dat de onderschrijvende landen zich ertoe verbinden om aan de burgers nieuwe, efficiëntere rechten toe te kennen, "die moeten helpen het hoofd te bieden aan de huidige en toekomstige uitdagingen en de essentiële behoeften van de

bevolking, en een betere afbakening en uitvoering van sociale rechten te bewerkstelligen". Volgend op onze eerste boodschap hebben tal van verenigingen, partners, organisaties en publieke figuren ermee ingestemd om onze oproep te steunen, waarvoor onze oprechte dank.

In het licht van deze elementen willen wij erop aandringen dat de volgende maatregelen zo snel mogelijk genomen worden:

- Voor de mensen die een beroep kunnen doen op de sociale zekerheid en een werkloosheidsuitkering in het bijzonder vragen we dat zowel de degressiviteit ervan als de referteperiodes worden opgeschort (beide vanaf het begin van de crisis op 1 februari 2020) en dat het aantal te bewijzen arbeidsdagen om het recht op werkloosheid te krijgen en te behouden, tijdelijk (voor het jaar 2020) verminderd wordt. We vragen dit zowel voor de 'klassieke' werkloosheidsregeling als voor het werkloosheidssysteem in het kader van het 'kunstenaarsstatuut'. We zijn ook heel blij met alle gelijkaardige initiatieven van de Nederlandstalige én Franstalige beroepsfederaties van de podiumkunsten, hoewel zij vaak ook nog geen antwoord mochten ontvangen.
- De gedeeltelijke of volledige tijdelijke werkloosheid voor economische redenen moet ook worden opengetrokken naar alle al dan niet afgesloten arbeidsovereenkomsten van bepaalde duur, alle beloofde arbeidsovereenkomsten en overeenkomsten die al werden opgesteld maar nog niet ondertekend. Op dit moment worden ze door de RVA immers niet in aanmerking genomen;
- Voor de mensen die geen beroep kunnen doen op de sociale zekerheid vragen wij dat er een vervangingsinkomen voor iedereen wordt vastgelegd, in dezelfde lijn als de bedragen die aan zelfstandigen worden toegekend en dat gedurende de hele quarantaineperiode.

Geachte politici, aangezien jullie de mogelijkheid hebben om wetten te creëren, vragen we jullie om niemand in de steek te laten.

Deze oproep werd geruggensteund door verschillende organisaties (waaronder een ziekenfonds) en publieke figuren, waarvoor onze oprechte dank. Zo scharen ook vakbonden, zoals de ABVV-Brussel en het ACV-United Freelancers, zich achter deze oproep om bij de uitwerking van crisismaatregelen ook rekening te houden met alle 'atypische' werkers die niet kunnen terugvallen op de bestaande steunmaatregelen (extreem deeltijdse zelfstandige werkers in bijberoep, platformwerkers, stagiairs, tijdelijke werknemers in allerlei situaties ...).

Tot slot hopen we dat u – mevrouw de eerste minister, mevrouw Sophie Wilmès, mevrouw de minister van Sociale Zaken, mevrouw Maggie De Block en mevrouw de minister van Werk en Economie, mevrouw Nathalie Muylle – oor heeft naar de oproep van deze mensen. Als u geen actie onderneemt, dreigen ze niet alleen hun professionele projecten te verliezen, maar ook om met hun gezin in de armoede terecht te komen. **Het is een kwestie van sociale rechtvaardigheid voor tienduizenden mensen.** Want het is compleet onrechtvaardig dat de mensen die bijdragen aan het fantastische systeem van de sociale zekerheid, waarvan u en wij allemaal de vruchten plukken, op deze manier zelf uit de boot vallen.

We staan volledig tot uw beschikking om hier verder over te praten.

**Anne-Laure Desgris
en Maxime Dechesne**

Het afgevaardigd bestuur van Smart

LIJST VAN INSTANTIES EN PERSONEN DIE DEZE BRIEF MEE ONDERTEKENEN

ABVV-Brussel

(Estelle Ceulemans)

ACV-United Freelancers

(Martin Willems)

Emmanuel Mossay

(bestuurslid van de P2P Foundation)

Michel Bauwens

(onderzoeker peer-to-peer-netwerken, oprichter en directeur van de P2P Foundation)

Didier Gosuin

(Burgemeester van Oudergem)

Sandrino Graceffa

(voormalig afgevaardigd bestuurder en medeoprichter van SmartCoop, consultant bij ID.Est)

Philippe Van Parijs

(Filosoof)

Professor Isabelle Ferreras

(onderzoekslidster FNRS/UCLouvain, lid van de Académie royale de Belgique)

Solidaris

(Jean-Pascal Labille, Algemeen Secretaris en Edouard Delruelle, Voorzitter)

Jean-Olivier Collinet

(Afgevaardigd bestuurder Jobyourself/ Dies.brussels – Kroniekschrijver Economie RTBF La Première)

Saw-B

Coopcity

Febecoop

Pour la Solidarité

Communa

NewB

Rcoop

Coopkracht

Le Comptoir des Ressources

Créatives de Liège, Namur, Charleroi, Mons et Verviers

Ashoka

Step Entreprendre